

بۆدابهزاندنی چۆرهها کتیب: سهردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل أنواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

پدای دانیود کتایهائی مهتلف مهراجعه: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی ، عربی ، فارسی)

ناسنامه

ناوی کتیب : فرههنگی هیوا

ناوی نوسهر : سهلام ناوخوش

کۆمپيوتهر: حنیفه جمیل

سهرپهرشتیاری چاپ : نههرو محمود

چاپ : چاپی یهکهه

ژماره‌ی سپاردن : (٦٩٢) له‌کتیبخانه‌ی گشتی ههولیر سالی ٢٠٠٦ دراوته‌تی

تیراز : ٢٠٠٠ دانه

پیشکشہ :-

بہاؤزین و جگر گوشہ نام

سہ لام ناوخوش

۲۰۰۶ ۸ ۲۱

پيشه كى :-

مندلان، قوتابيانى خوشهويست

به پيويستم زانى فەرهنگوکه يهك بو ئيوه ي ئازيز دابنيم ، چونکه زور
گرينگه نه وه ي نويمان نه وه يه كى پوشنفكرو شاره زا بيت . شاره زا
بونيش له دنياي ته كنه لوژي ومه عريفى ئه مپو پيدقى فيرپونى زمانى
ئينگليزى گهره كه . جاقوتابيانى ئازيز ، هيوادارم ئه وشه سادانه ي
ئه م فەرهنگوکه بنه مايه كت بو داده نى و هاريكار ده بى له فيرپونى
زمانى ئينگليزيدا

Accessories	جوانكارى7
Activities	چالاكسىيه كان8
Animals	كيانه وه ره كان10
Body	جهسته16
Body verbs	فرمانه كانى جهسته18
Colours	ره نكه كان21
Days	رۆژه كان22
Dairies	سپياتى23
Examination	تاقى كردنه وه24
Family	خيزان25
Grammar	ريزمان28
Hairdressing	پريج تاشين32
Illnesses	نه خوشيه كان33
Jail	زيندان35
Kitchen	مه تبهخ37

Light	روناکى.....	39
Meat and fruits	گوشت و ميوه.....	40
Numbers	ژماره كان.....	42
Opposites	پيچه وانه كان.....	46
Pronouns	جيتاوه كان.....	49
Quality and Quantity	چونيه تى و چه ندايه تى.....	52
Religion	نايين.....	54
School	قوتابخانه.....	69
Time	كات.....	72
Universe	گهردوون.....	74
Vegetables	سهوزهوات.....	76
Weather	كەش و ههوا.....	77
X-Rays	تيشك.....	78
Year	سال.....	79
Zoo	باخچه س ناژهلان.....	80
References.....		83

A/Accessories

جو انكاري

bag	جاننا
belt	پشدين، قايش
bow	بوينباغي گري
bracelet	بازنه
earrings	گواره
gloves	دهسته وانه
handkerchief	دهسته سر
headband	تانج
necklace	ملوانكه، خه ناوكه
purse	جزدان
ring	ئه لقه، گوستيله
scarf	شال، ملبپچ
sunglasses	چاويلكه
umbrella	سه يوان، چه تر
wallet	جزدان
watch	سه عات، كاترميري دهست

Activities

چالاكسىپه كان

A-Indoor activities

Listen to music

چالاكسىپه كانى ئوردەوہ

گوڭگرتن لہ موسیقا

To play a game

یاریپه ك دەكا

To play table tennis

یاری تینس دەكات

To play chess

یاری شہ ترہنج دەكا

To play football

یاری توپانى دەكا

To play video games

یاریپه فیدیویہ كان دەكا

To read

دەخویننیتہوہ

To study

دیراسہ دەكا

To use the computer

کۆمپیوتەر بەکار دینى

To write a letter

نامہ دەنووسى

To watch film carton

تہ ماشای فیلمی کارتونی دەكا

B-Outdoor Activities

Fishing

Flying a kite

چالاکىپه كانى دهره وه

ماسى گرتن

كۆلاره، قوشقاقه ز فراندن

Riding a bike

Horesback

Skiing

Ice-skating

پايسكل هاروژتن

سواری نه سپ بوون

له سه ر به فرخزين

له سه ر به سته له ك روښتن

Animals

گیانہ وەر

A-Pets

bitch

bunny

کہ وی - مالی

دیرہ سہگ

کہ رویشک

cannery

cat

dog

kitten

parrot

sparrow

squirrel

کہ ناری

پشیلہ

سہگ

فہرخہ پشیلہ - بیچوہ پشیلہ

توتی - بہ بہ غا

کیٹشکہ - چولہ کہ

سمۆرہ

B-Forest Animals

bat

bear

camel

ناڑہ لہ کانی دارستان

شہ مشہ مہ کویر، شہ مشہ مہ کور

وورچ، هورچ

ووشتر، حوشتر

chipmunk

مارمیلۆق، مارمیلکه

deer

مامز، ئاسك

dolphin

دۆلفین

eagle

باز

elephant

فیل

fox

ریوی، ریوی

frog

بۆق

giraffe

زهرافه

gorilla

گوریللا

hedgehog

ژوژك

hind

كارمامز، ئاسكه مئ

lion

شیر

lioness

دیره شیر

monkey

مه یمون

mouse –jerry

مشك

owl

كونده به بو

porcupine

سيخور

rat

جورج

hare

كه رويشكه كيوي

snake

مار

spider

داپيروچكه

squirrel

سموره

tiger

پلنگ

zebra

كهرى كيوي

b-farm animals

ناژه لي نتيو كتلكه

ass

جاشك

boar

به رازى نير(به كانه)

calf

گزلك

chick

جوجكه

cow

چیل، مانگا

donkey

کہر ، گوی دریڑ

duck

مراوی

duckling

فہرخہ مراوی

ewe

مہر

foal

جوانو

goat- she

بزن

goat-he

نیری

goose

قاز

gooseling

فہرخہ قاز

hen

مریشک، مامر

horse

نہسپ

hound, hunting dog

تاڑی

kid

گیسک

lamb

بہرخ

lamb of 3-6 months

کاور

mare

ماین

mule	هیستر
peacock	تاوس
pig	به راز
piglet	فه رخه به راز
rooster	که له شێر، که له باب
ram	به ران
sheep	مه، په ز
swine	به رازی می

c- famous birds in Kurdistan

بائنده به ناویانگه کانی کوردستان

blackbird	په شۆله
duck	مراوی
goose	قاز
partridge	که و
pelican	قازی کتوی، ماسیگر
penguin	قولنگ
quail	سووسکه

sparrow

stork

چۆلەكە : كيشكە

حاجى لەق لەق

aviary

beak

nest

قەفەز

دەنوك

هیلانە

B

Body

جەستە

Parts of our body

بەشەكانى جەستەى مړۆڤ

ankle

گۆزىنگ

arm

قۇل

armpit

بن باغەل

back

پشت

cheek

پوومەت

chin

چەناگە

chest

سىنگ

ear

گوى

elbow

ئانىشك

eye

چاۋ

eyebrow

برۆ

eyelash

بىرزانگ

eyeball

كلېنە

face	روخسار، ده موچاو
foot	پى
finger	په نجه
hair	پرچ
hand	ده ست
head	سه ر
heel	قونپانى، قوله پى
knee	نه ژنو، چوك
leg	لاق، قاچ
lip	ليو
mouth	ده م، ده و
neck	مل
nipple	گوى مه مك
nose	كه پو، لوت
nostril	كونه لوت، كونه كه پوو
palm	ناوله پ، ناوده ست
shoulder	شان
thigh	پان
toe	په نجه پى

tongue	زمان
tooth	ددان
wrist	مه چك

body verbs

فرمانه كانی جه سته

what is he doing?	ئو چ ده كا، خه ريكی چی یه؟
-He is brushing his teeth.	ددانی ده شوات
-He is clapping his hands.	ئو چه پله لیده دا
-He is combing his hair.	پرچی شاننه ده كا
-He is chewing gum.	بنیشت ده چوی
-He is crying.	ده گری
-He is laughing.	پیده كه نی
-He is sleeping.	ئو ده نوی / ده خوی
-He is smiling.	زه رده خه ی دی
-He is sneezing.	ئو ده پزمی
-He is taking a bath.	خوی ده شوا

Motion verbs and necessary verbs

فرمانه کانی جوله و فرمانه پتویستیه کان

Go home	برۆنه ماله وه
Come to school early	زوو وهرنه قوتابخانه
Go and bring your book	برۆ کتیبیت بیینه
Fetch your pencil	برۆ قه له مه کهت بیینه
Clean the board with the duster	به ره شه که ره وه ته خته که بسپره وه
I go to bed early	آزوو ده چمه سه ر جیم
get up early	آزوو له خه وه له ده ستم
perform my dawn prayer with my father	نوژی به یانی له گه ل باو کم ده که م
I have my breakfast at seven	نانی به یانی سه عات هفت ده خۆم
I go to school on foot	به پی ده چمه قوتابخانه
I walk school with my class mates	به پیاسه له گه ل هاو پۆله کانم ده چم بو قوتابخانه
We arrive there soon	زوو ده گه یینه ئه وی
My teachers like me a lot	مامۆستا کانم زۆرم نیا ن خوش ده وی

I do my duties and home works regularly

ئەرکەکان و ئەرکی مالهوهم بەرئیک و پئیکی ئه نجام دەدەم

I always get high mark ھەمیشە نمرەى بەرز و ەردە گرم

Every year I am first in my school

ھەموو سالی یەكەم دەبم

C

Colours

رەنگەكان

black	رەش
blue	شەين
brown	قاوھىيى
gray	بۆز
green	كەسك، سەوز
grey	بۆر، خۆلەمىشى
orange	نارنجى، برتقالى
pink	پەمبەيى
purple	ئەرخەوانى
red	سۆر
violet	بىنەوشەيى
white	سپى
yellow	زەرد

D

Days of a week

رۆژه کانی ههفته

Sunday	یهك شه ممه
Monday	دووشه ممه
Tuesday	سی شنه ممه
Wednesday	چوارشه ممه
Thursday	پینچ شه ممه
Friday	هینی
Saturday	شه ممه

Sunday is the first day .

یهك شه ممه یه كه م رۆژه

Saturday is the last day .

شه ممه دوا رۆژه

Monday comes before Tuesday .

دووشه ممه له پیش سی شنه ممه دیت

Thursday comes after Wednesday.

پینچ شه ممه له پاش چوارشه ممه دیت

He was born on Sunday.

له یهك شه ممه له دایك بووه

Friday is a holiday.

مهینی رۆژی پشوووه

He came here on a Monday.

دووشه ممه به کیک هاته ئیره

They left home on a Sunday night.

له شهوێکی بهك شه ممه دا نه وان مالتیان به جیهیشت

Dairies

سپییانی

butter

که ره

buttermilk

دۆ

Cheese

په نیر

flavored cheese

ژازی

milk

شیر

yoghurt

ماسه

water- yoghurt

ماستاو

E/Examination

تاقی کردنه وه

answer	وه لام
complicated	ئالوز
copy book	ده فتهر
difficult	گران
easy	ئاسان
exam	تاقی کردنه وه، نه زمون
examiner	تاقیکار، نه زمونکار
observer	چاودیر
paper	کاغزه
question	پرسیار
questioner	پرسیارکەر
questionnaire	لیستی پرسیاره کان
-no question	کهس پرسیارنه کات
questionable	پرسیار هه ئده گری
simple	سانا

f
family

خېټزان

grand father	بابه گه وړه، باپیره
grand mother	دایه گه وړه، داپیره
father	باوک
mother	دایک
son	کورې، کورې...
daughter	کچې، کچې...
brother	برا
sister	خوشک
uncle	مام، خال
aunt	پللك، پور، ماموژن
nephew	کورې برا، کورې خوشک
niece	کچې برا، کچې خوشک
cousin	ناموژا، کورپه خال، کچه خال، کچه پلک
bride	بووک
bridegroom	زاوا
father-in-law	خه زوورد

mother-in-law	خەسوو
son-in-law	زاوای
daughter-in-law	بوکی
husband	مێرد
wife	ژن
He is my father.	ئەو بەباوکمە
This lady is our mother ..	ئەو خاتوونە دایکمانە
We respect our grand father	ئێمە پێزی باپیرەمان دەگرین
We help our grand mother	ئێمە یارمەتی داپیرەمان دەدەین .
This good man is our son- in-law	ئەو پیاوێ چاکە زاوامانە .
We visit our uncle and aunt	ئێمە سەردانی مام ومامۆژنمان دەکەین
They like their parents.	ئەوان دایک وباوکی خۆیان حۆش دەوی.
I am his son	کۆری ئەوم
She is our teachers daughter.	ئەو کچی مامۆستاکیمانە

We are cousins. نئمه ناموزای به کترین . نئمه خزمی به کترین

They got married. نهوان بو به کتر بوون

They are now bride and bridegroom

نهوان بووک و زاوان

She is my sister. نه و خوشکمه

We are sisters. نئمه خوشکی به کترین

We are brothers نئمه برای به کترین

. They are husband and wife نهوان هاوسه ری به کترین

They have many children . مندالئیکی زوریان هه به

Their children are sisters and brothers to each other.

منداله کانیان خوشک و برای به کترین .

G

Grammar

رېڙهان

articles	نامرازه کان
definite article	نامرازی ناسین
<u>the</u> boy	کورَه کِه
indefinite article	نامرازی نه ناسین
<u>a</u> girl	کچی، کچیک
<u>an</u> apple	سیوی، سیویک

object

به رکار

I helped <u>him</u>	من یارمه تی <u>تهوم</u> دا
She wrote <u>a letter</u>	نامه به کی نووسی
Preposition	پیتی به یوه ندی
In;	
I live in Hawler	من له هه ولیر ده ژیم
I was born in 1998	له سالی ۱۹۹۸ له دایک بوومه
From;	
I am from Hawler	من خه لکی هه ولیریم

At;

He does his homework at night

ئەو بە شەوئى ئەرکى مائەوھى ئەنجام دەدات

She gets up at six

ساعات شەش لەخەوھەئدەستى

On;

He always comes on foot

ھەمیشە (ئەو) بە پىيان دىت

I shall see him on Friday

رۆژى ھەينى دەيبينم

For;

The pen is used for writing

قەلەم بە کاردينىت بۆ نووسين

The knife is used for cutting the meat

چەقۆ بە کاردى بۆ گوشت ووردکردن

subject

بکەر

The boy helps his parents

کورەكە يارمەتى دايك و باوكى دەدات

My sister always helps my mother

خوشکەم ھەردەم يارمەتى دايکەم دەدات

My teacher gave me a prize

مَامُوسْتَاكِه م خه لاتيكي دامى

He is a good teacher

ئەو مَامُوسْتايەكى باشە

They bring me a gift

ئەوان هەردەم دياريم بۆ دەهيئەين

Verb

فەرمان، کردار

He prays

ئەو نوێژ دەکا

She plays chess

ئەو يارى شەترەنج دەکا

They study hard

ئەوان باش دەخوینن

Give me your copybook

دەفتەرەكە تەم بدی

Stand up

هەستە، هەستەسەرپى

Sit down

دانیشە

Look at me

سەیرم كە

Look at the board

سەیری تەختە بكە

Draw a picture

وێنەیهك بكیشە

Paint this picture

ئەم وێنەیه بۆیه (رەنگ) بكە

<u>Wash</u> your face	دەم و چاوت بشۆ
<u>Shake</u> hand with him	تۆقەي له گەل بکە
Behave yourself	رهفتارت جوان بکە
Comb your hair	پرچت شەبکە
Come soon	زوو وەرە
Don't be late	دوانه کهوی
Avoid playing with fire	یاری به ئاگر نه کهی
Be careful	له سه رخۆ به
Don't be in a hurry	په له مه که، په له مه به
Be sure your will pass	دلنیا به ده رده چی

Don't call me again جارێکی تر ته له فۆنم بۆ نه که به وه
If you do it again I call the police
ئه گەر جارێکی تر ته له فۆنم بکە به وه بانگی پۆلیس ده که م.

My teacher gave me a prize

مَامُؤَسْتَاكِهِم خَه لَاتِيكِي دَامِي

He is a good teacher

ئِه و مَامُؤَسْتَايَه كِي بَاشَه

They bring me a gift

ئِه و ان هِه رِدَه م دِيَارِي م بُو دِه هِيْتِنِي

Verb

فِرْمَان، كَرْدَار

He prays

ئِه و نُوِيژ دِه كَا

She plays chess

ئِه و يَارِي شَه تَرَه نَج دِه كَا

They study hard

ئِه و ان بَاش دِه خُوِيْتِنِي

Give me your copybook

دِه فَتَه رَه كِه تَم بَدِي

Stand up

هَه سَتَه، هَه سَتَه سَه رِي

Sit down

دَانِي شَه

Look at me

سَه بَرِم كِه

Look at the board

سَه بَرِي تَه خَتَه بَكِه

Draw a picture

وِيْنَه يَه ك بَكِي شَه

Paint this picture

ئِه م وَيْنَه يَه بُوِيَه (رَه نَك) بَكِه

<u>Wash</u> your face	دەم و چاوت <u>بشۆ</u>
<u>Shake</u> hand with him	تۆقەي لەگەڵ بکە
Behave yourself	رەفتارت جوان بکە
Comb your hair	پرچت شەبکە
Come soon	زوو وەرە
Don't be late	دوانەکەوی
Avoid playing with fire	یاری بە ئاگر نەکە
Be careful	لەسەر خۆ بە
Don't be in a hurry	پەلەمەکە، پەلەمە بە
Be sure your will pass	دەنیا بە دەردە چى

Don't call me again جارێکی تر تەلەفۆنم بۆ نەکە یەو
If you do it again I call the police
ئەگەر جارێکی تر تەلەفۆن بکە یەو بانگی پۆلیس دەکەم.

H

Hairdressing

سەر تاشىپىن . قۇتاشىپىن

beard	پىش، پىش
comb	شانە، شە
comb	پىرچى شانە دەكا
hair	پىرچ، قۇ، موو
haircut	سەر تاشىپىن
hairdresser	سەر تاش
hairdressing	سەر تاشىپىن
hair salon	سالۇنى پىرچ تاشىپىن
hairy	قۇن
long hair	پىرچ درىزۇ
perfume	بۇن
moustache	سىمىل
scissors	مەقەس
short	كورت
trim	پىرچى رىك دەكا، قۇنى چاك دەكا
tuft	كاكۇل
tweezers	موو كىش

I

Illnesses

نه خۆشەىه كان

cold

سه رما بوون

He caught cold

سه رماى بووه

cough

كۆخه، قۆخه

Last night she had a strong cough

شه ويدي كۆخه يه كى نۆرى هه بوو

earach

گوى ئيشان

My left ear aches a lot

گوى چه په م زۆر ديشى

fever

تا

You should see your doctor you have a fever

پيوسته پزىشك بتبىنى چونكه تا ت ليه

headache

سه ر ئيشه

I slept late last night so now I have a headache

شه وى پيشو درهنگ نوستم بويه ئىستا سه رم ديشى

toothache

ددان ئيشان

You should clean your teeth daily

پيوسته ددانتان روژانه بشون

One of my teeth ached a lot so I extracted it

یہ کیّ له ددانه کانم ژانیکی زوری هه بوو بۆیه دهرمهینا

measles

سوریژه

small pox

خوریکه

Jail

زیندان

accused	تاوانبارکراو
arrest	ده گری
cop= police	پولیس
crime	تاوان
criminal	تاوانبار
culprit	تاوانبار
detainee	گیراو
free	شازاد
jail	زیندان
jailer	زیندانه وان، پاسه وانی زیندان
judge	قازی، دادوان
justice	داد، دادوهری
lawyer	پاریزه ر
news	هه وال
prison	زیندان

prisoner	زیندانی
release	بهرده‌دا
right	ماف
theft	شتی دزراو
thief	دز
war	شهر
warlike	شهرخواز

K

Kitchen words

ووښه کانس مه تبه څ

bowl	قاپ، ده فر
cup	کوپ
fire	ناگر
forks	چه نګال
glass	په رداخ
heater	هیتەر
kettle	کتری، کتلی
knife	چه قو، چه قو
ladle	که وګیر، نه سکوی
meals	ژه مه کانی خواردن
oil	زهیت
oven	فرنی
pan	مه قلی
plate	قاپ - سینی

pot	مه نه لّ
refrigerator	به فرگر، سه لاجه
rice	برنج
saucepan	تاوه
sink	سينگ
spoon	ملاك، كه وچك
stove	سو به
sugar	شه كر
table	میز
tea spoon	ملاكی چای
tea pot	چاپه ست، چادان

L

Light

رووناكى

electricity	كاره با
generator	موه لیده
globe	گلۆپ
gleam	تریسکه
lamp	له مپه / چرا
lantern	فانتوس
light	رؤناكى
moon	مانگ
moon light, sheen	تریفه ی مانگ
neon	گلۆپی نیون
sun	رؤژ، هه تاو، خۆر
thunder	بروسکه، بروسك

M

Meat and fruits

گوشت و میوه

A- Meat

گوشت

slaughter- house

گوشتارگه، قه ساخانه

butcher

قه ساب

chicken

گوشتی مریشک

bacon, ham, pork

گوشتی به راز

beef

گوشتی چیل-مانگا

flesh

گوشتی مرؤف

lamb

گوشتی به رخ

lean meat

گوشتی که مبه ز، بی چه وری

mutton

گوشتی مهر

veal

گوشتی گولک

venison

گوشتی مامز-ناسک

B-Fruits

میوه، تهره

apple

سیو

apple juice	خۇشاوى سېو
banana	مۆز
cherries	گېلاس
grape	ترى
kiwi	كيوى، كيڤى
lemon	ليمون
melon	گوندۆره
orange	پرتقال
peach	خوخ
pear	هەرمى
plum	هەلۆزه
pomegranate	هەنار
strawberries	توتريك، شليك
watermelon	شفتى، شوتى

N

Numbers

ژماره

<u>A-Cardinal</u>	<u>numbers</u>	<u>ژماره ی ناسایی</u>
1	one	یهك
2	two	دوو
3	three	سی
4	four	چوار
5	five	پینچ
6	six	شه ش
7	seven	جهوت
8	eight	هه شت
9	nine	نو
10	ten	ده
11	eleven	یازده
12	twelve	دوازده
13	thirteen	سیزده
14	fourteen	چوارده
15	fifteen	پازده

16	sixteen	شانزده
17	seventeen	هفده
18	eighteen	هجده
19	nineteen	نوزده
20	twenty	بیست
30	thirty	سی
40	forty	چل
50	fifty	په‌نجا
60	sixty	شصت
70	seventy	هفتاد
80	eighty	هشتاد
90	ninety	نود
100	hundred	سده
1000	thousand	هزار
1000000	million	میلیون
1000000000	billion	میلیار

B-Ordinal

		<u>زنجیره‌یی</u>
1 st	first	یه‌که‌م
2 nd	second	دووم
3 rd	third	سئ‌یه‌م
4 th	fourth	چاروم
5 th	fifth	پینچم
6 th	sixth	شه‌شه‌م
7 th	seventh	حه‌فته‌م
8 th	eighth	هه‌شته‌م
9 th	ninth	نؤیه‌م
10 th	tenth	ده‌یه‌م

له‌ باسی ژماره‌دا ئه‌م کردارانه‌ پئویسته‌ بزائرتیت:

add = plus	کۆ
divide	داب‌ه‌ش
equal	یه‌کسانه
multiply	جاران
subtract = minus	که‌م

$2 + 2 = 4$ two plus two equals four .
 $4 \div 2 = 2$. four divided two equals two.
 $3 \times 2 = 6$ three multiplies two equals six.
 $8 - 6 = 2$ eight minuses six equals two .

O

A- Opposition

شته پيچه وانه كان

وريا	awake × asleep	نوستوو
گه وده	big × small	بچووك
سارد	cold × hot	گه رم
قوول	deep × shallow	ته نكاو
پيس	dirty × clean	خاويين ، پاقر
وشك	dry × wet	ته ر
به تال	empty × full	پر
گران	expensive × cheap	مه رزان
خيبرا	fast × slow	هيواش
ناسووده	happy × sad	خه مبار
زبر	hard × soft	نه رم
قورس، گران	heavy × light	سووك
به رز	high × low	نزم، نوي
رووناك	light × dark	تاريك
دريژ	long × short	كورت
نوي	new × old	كون

کراوه	open × closed	داخراو
شیرین	sweet × sour	ترش
دریژ	tall × short	کورت
نه ستور	thick × thin	لاواز
لوتکه	top × bottom	ژیره وه

B- Opposite directions

رۆژه لات	east × west	ناراسته دژه کان
چه پ	left × right	رۆژئاوا
باکور	north × south	راست
سه ره وه	up × down	باشور
		خواره وه

Opposite shapes

crescent	شپوه ی مانگ
circle	بازنه
cube	شه شپالو
cylinder	لوله ک
diamond	له بزینه یی

heart	شيّوهى دلّ
oval	هیلکه یی
pyramid	قوچهك
rectangle	لاکیشه
round	خړ
square	چارگوشه
star	نه ستیره
triangle	سینگوشه
tube	لوله کی، بوری

P

Pronouns

جیناوه کان

First person singular

که سی به که می تاک

I me my/min

myself

من من هی خۆم

خۆم / به خۆم

First person plural

که سی به که می کۆ

we us our/ours

ourselves

ئێمه ئێمه هی ئێمه

خۆمان / به خۆمان

Second person singular

که سی دووه می تاک

you you your/yours

yourself

تۆ تۆ هی تۆ

خۆت / به خۆت

Second person plural

که سی دووه می کۆ

you you your/ yours

yourselves

ئێوه ئێوه هی ئێوه

خۆتان / به خۆتان

I myself like your lesson

من خۆم وانهی تۆم پېخۆشه

Demonstrative pronouns

جېناوه کانی

نماژه کردن

this

نزيك - تاك

these

نزيك - كۆ

that

دوور - تاك

those

دوور - كۆ

This book is his book.

ئەم كتيبه هې ئه وه

That house is our house.

ئەو خانووه هې

These boys are our classmates.

ئەم كورانه هاويۆلى ئيمەن

ئەم كورانه هاويۆلى ئيمەن

Those girls are his daughters.

ئەم كچانه كچى ئەون

Q

Quality and Quantity - چۆنیهتی و چه ندایهتی

ancient	كۆن
bad	خراب
decorative	رازاه
decorous	به نه ده ب
decorum	خۆداپۆش
defaulter	که مته رخه م
defect	خه وش، که موکورتی
defective	خه وشدار، به عه یب
good	باش
ill	نه خۆش، خراب
new	نوئ، تازه
newly- designed	دیزاینی نوئ
polychromatic	هه مه ره نگ، ره نگین
polygenesis	فره ره سه ن
quality	جۆر، ئاست
quality	چۆنیهتی

qualified

ليھاتوو

qualification

ليھاتووي، كارامه يي

quantity

چه نديتي، بر

R

Religion

نايبين

Allah	الله، خودا
abel	هابيلي كورى ئادهم
ablution	دهستنوئيز
abraham	ئىبراهيم پيغهامه ر
acts of worship	خوداپه رستى
anno domini	سالى زايىنى
adam	ئادهم
adam's children	نه وهى ئادهم
additional	نوئيزى سونه ت
adoration	عيباده ت، سوژده بردن
affliction	فيتنه، به لا
after noon prayer	نوئيزى عه سر
age of ignorance	سه رده مى نه فامى
A.h.c after the hijra	سالى كوچى
Al-adha (sacrifice) bairam	جه ژنى قوربانى

Al- fitr bairam	جه ڙني ره مه زان
Allah`s messenger	په يامبهري خودا
allah`s message	په يامي خوا
allowable	حه لال
amen	نامين
angel	فريشته، مه لايكه
apostle	حه واري
arafat	چپاي عه رفه
arak tooth brush	سيواك
articles of faith	پايه كاني باوهر (ثيمان)
astray	گومرا
atheist	زه نديق، بي دين
aurora (dawn) prayer	نويزي به ياني
zael	عزرائيل، فريشته ي گيانكيشان
backbiting	غه بيهت، پشتمله
badr battle	جه نكي به در
bairam = feast	جه ڙن
bairam prayer	نويزي جه ڙن

balance

تەرازوو

barrier

بەرزەخ

bashful

شەرمەن

behaviour

پەفتار

belief

باوەر

believe in Allah

باوەر بە خوا

believe in angels

باوەر بە فریشتەکان

believe in message

باوەر بە کتیبەکان

believe in messengers

باوەر بە پیغمبەرەکان

believe in the unknown (unseen)

باوەر بە غەیب

believer

باوەردار

birth sacrifice

عەقیقە، ھۆزەبانە

the black stone

بەردەرەش

blood- brother

برایى خوینی

the book

قورئان

the book of david

زه‌بور - کتابی داود پیغه‌مبه‌ر

the book of jesus

ئینجیل - کتابی عیسا پیغه‌مبه‌ر

the book moyses

ته‌ورات - کتابی موسا پیغه‌مبه‌ر

brethren in faith

برای دینی، برای ئیمان

Caaba

کابه، که‌عبه

caliph

خه‌لیفه

call to prayer

بانگدان

chapel

نویژگه، شوینی نویژ

chapter

سوره‌ت

charity

سه‌ده‌قه، چاکه

Christ

مه‌سیح، عیسا پیغه‌مبه‌ر

collective (congregational) prayer

نویژی به‌کومه‌ل

come to prayer

واده‌ی نویژ، وهرنه نویژی

come to prosperity

واده‌ی سه‌رفیرازی، وهرن سه‌رفیرازین

The commander of the faithful

ئه‌میری ئیمانداران

companions	هاواله كانى پيغه مبه ر
companions of the cave	هاوه لاني نه شكه وت
companions of the fire(hell)	هاوه لاني دوزه خ
companions of the garden	هاوه لاني به هه شت
contract of marriage	هاوسه ربه ندى
crescentage	جيهاد
David	داود پيغه مبه ر
dawn prayer	نويزى به يانى
day of account	روزي لين پيچينه وهى
day of gathering	روزي كۆبونه وه، گردبونه وه
day of resurrection	روزي زيندوبونه وه
delayed prayer	نويزى قه زا كرده وه
destination	قبيله
determination	نيهت
devil	شه يتان
divine inspiration	وه حى، سروش
divorce	ته لاق
dutifulness of parents	چا كه كردن له گه ل دايك و باوك

eclipse prayer	نویژی مانگیران و رۆژگیران
emigrants	کۆچەرەکان
emigration	کۆچ، کۆچکردن له مه‌که‌وه بۆ مه‌دینه
envoy	نۆینه‌ر، شاند
envy	ئیره‌یی
ethics	ره‌وشتناسی
Eve	دایکه‌ه‌وا
faith	باوه‌ر، ئیمان
faithful	باوه‌ردار
faithless	بئ‌باوه‌ر
fane	محراب، نویژگا
farewell pilgrimage	ه‌جی مائ‌ئاوایی
fasting	رۆژوو‌گرتن
fear prayer	نویژی ترس
the five prayers	پینچ نویژه‌ه‌رزه‌که
the followers	هاوه‌لی هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر
forenoon prayer	نویژی چیشته‌نگاو
Friday prayer	نویژی ه‌ینی
Friday sermon	وتاری نویژی ه‌ینی

funeral prayer	نوٲیژی جه نازه - مردوو
Gabriel	جبریل
glory be to Allah	سبحان الله
God	خودا
god	خوداوه ند
the god – fearing = pious	له خواترس
God bless you	خوا بتپاریژی
God's decree	شهریعه تی خوا
God's throne	ععرشی خوا
Gog and Magog	یانجوج و مانجوج
Grave punishment	نازاری گور
greeting	ته حیات، سلاو
guidance prayer	نوٲیژی ئیستیخاره
head_ tax	سه رانه، باچی سه ر
holy mecca	مه که ی پیروز
idol	بت
idol worship	بتپه رستی
idolater, idol worshipper	بتپه رستی
the ignorants	نه فامه کان

impious	بی‌دین، کافر
individual prayer	نوژی به‌ته‌نی
infidelity	کوفر
invalidators of ablution	ئەو شتانه‌ی دەست نوژی دەشکێنن
Islamic calendar	سالنامه‌ی ئیسلامی
Islamic creed	بیروباوهری ئیسلامی، عه‌قیده
Islamic education	په‌روه‌رده‌ی ئیسلامی
Islamic morals	ره‌وشتی ئیسلامی
Islamic society	کۆمه‌لگای ئیسلامی
Islamic values	به‌ها ئیسلامیه‌کان
Jacob	یه‌عقوب پیغه‌مبه‌ر
Jesus	عیسا پیغه‌مبه‌ر
Job	ایوب پیغه‌مبه‌ر
John	یه‌حیا پیغه‌مبه‌ر
Jonah	یونس پیغه‌مبه‌ر
Joseph	یوسف پیغه‌مبه‌ر
Just	دادوهر
Justice	داد، دادوهری

The kaaba direction	پووگه، قیبله
The king	پادشا (خودا)
The knower of the unseen	زانه‌ری غه‌یب
late_night meal	پارشییو
law_giver	یاسادانه‌ر (خوا)
leader	پیشه‌وا
leader of the prayer	پیشنوئژ خوین
the lord	په‌روه‌ردگار
lot	لوت پیغه‌مبه‌ر
marriage contract	هاوسه‌رگیری
martyr	شه‌هید
Mary	مه‌ریه‌می دایکی عیسا
mature	باله‌ق بوو
messenger	پیغه‌مبه‌ر، په‌یامبه‌ر
miracle	موعجیزه
the mother of believers	دایکی باوه‌رداران
narration of discourse	گیزانه‌وه‌ی فه‌رموده
the night journey	شه‌ویرۆ
night prayer	نوئژی شیوان_عیشا

Noah	نوح پیغمبر
noon prayer	نویژی نیورانی، نیوه رۆ
oath	سویند، سوند
oneness of Allah	یه کتاپه رستی
optional night prayer	شه و نویژ
oratorio	سرودی ئایینی
orphan	یه تیم
paradise	به هه شت
parents	دایک و باوک
pharaoh	فیرعون
pillars of faith	پایه کانی ئیمان
pillars of Islam	پایه کانی ئیسلام
pious	خوداویست، له خوداترس، به ته قوا
pork	گۆشتی به راز
praise be to God	سو پاس بۆ خوا، درود بۆ خوا
prayer call	بانگ، بانگی نویژ
preacher	ئامۆژگار
prophet	پیغمبر
the prophet's migration	کۆچی پیغمبر بۆ مه دینه

the prophet's mosque	مزگه وتى پيغه مبه ر
qabil	قابيلي كورى ئادهم
the Quran	قورئانى پيروژ
Quranic recitation	قورئان خوئندنه وه
Quranic verses	ئايه ته كانى قورئان
Rain voking prayer	نوئژى باران
reciter of the Quran	قورئان خوئين
rest prayer	نوئژى ته راويح
sacrifice	قوربان
satan	شه يتان
solomon	سليمان
spirit	گيان، روح
straight path	راسته ربي ئيسلام
sunset prayer	نوئژى مه غريب
teachings	فه رمايشته كان
throne	عه رشى خوا
truthfulness	راستبئژى
the two greetings in the prayer	دوو سه لامدانه وه كه ي نوئژ

The two testimonies	دوو شه هاده که
unbeliever	بی باوهر، کافر
veil	بالا پوښی / حجاب
voluntary prayer	نویژی سونه ت
witr prayer	نویژی وتر / تاک
the words of Allah	وته ی خوا
worshipper	خودا په رستی
zakat (tax) payer	زه کاتده ر

the two testimonies are:
there is no god except Allah and

هیچ خودایه ک نی یه بیچکه له خودا

Muhammad is the messenger of Allah

محمدیش پیغه مبه ری خودایه

Pillars of faith are five:

پایه کانی نیمان پینچ - ن

To believe in Allah

باوهر به خوا

To believe in Allah'a angels

باوهر به فریشته کانی خوا

To believe in Allah's books

باوهر به کتیبه کانی خوا

To believe in Allah 's messengers

باوهر به پیغمبهری خوا

To believe in Allah's the other day

باوهر به نوژی دواپی

Pillars of Islam are five

پایه کانی ئیسلام پیئچن

1-To say there is no god except Allah and
Muhammad is Allah's messenger

1 - هیچ خودایه ک نییه بیجگه له خودا وه محمدیش پیغمبهری
خوایه

2- To perform the obligatory prayers

2- نویره کان بکات

3-To pay the zakat

3- زه کات بدات

4- To perform fasting in Ramadan

4- به روژوو بیئت له مانگی ره مه زان

5- To pilgrim –if he/she is able to

5- زیاره تی مالی خوابکات نه گهر بتوانی

وهرگيراني سوره تي فاتحه بو ئينگليزي - كوردي

1- In the name of Allah, most gracious, most merciful.

۱- به ناوي خوي په خشنده و دلوفان

2- praise be to Allah : the cherisher and sustainer of the world.

۲- سوپاس بو په روهردگاري جيهانيان

3- most gracious, most merciful.

۳- خوي به خشنده و دلوفان

4-master of the day of judgement.

۴- خاوهني روژي په سلان (دوايي)

5- we do worship you and we seek for your aid.

۵- ئيمه هر تو ده په رستين و پشت هر به تو ده به ستين

6- guide us to the straight way.

۶- راسته ربي خوتمان پيشانبنده

7- the way of those on whom you have bestowed your grace not those got your wrath nor those who go astray. Amen

۷- ربي ئه و كه سانه ي چاكت له گه لا كړدوون نه ك ئه وانه ي وه بهر

توره يي تو كه وتوون و نه ئه وانه ش كه لاري بوون نه ربي تو.

نامين

وهرگيرانى سوره تى الاخلاص بو ئينگليزى - كوردى

1- say: he is Allah, the one

- (ئەي محمد) بلىّ الله تارك و تەنيايە

2- Allah, the Eternal; Absolute

- خودايەكى بىّ نيازو جى نيازە

3- He begets not, nor is He begotten

- كەس لە و نەبوو و لە هيج كەس شى نەبوو

4- And there is none like unto him

- ھەرگيز كەس شى نەيتوانيو ھەمبەرى ئەوبىّ

S

School

قوتابخانه / خویندنگا

assistant- director	یاریده‌دهری به‌ریوہہر
board	تہختہ
black board	تہختہ رہش
white board	تہختہ سپی
book	کتیب
bookbag	جانتای کتیب
bulletin board	تہختہ‌ی بلاوکر اوہکان
classmate	ہاوپؤل
chair	کورسی
chalk	تہبہ شیر
clerk	فہرمانبہر، کاتب
computer	کؤمپیوتہر
copybook	دہفتہر
crayon	قلہ می رہنگا ورہنگ
desk	رہحلہ
director	بہ‌ریوہہر

eraser	ژئبهر، ره شکه ره وه
glue	که تیره، سمنغ
flag	ئالا
hall	هۆل
lesson	وانه
library	کتبخانه
page	لاپه ره
paper	کاغه ز، وه ره قه
paint	بۆیه
painter	نیگارکیش
paint brush	فلچه ی بۆیه
pen	قه له م په ندان
pencil	قه له مدار، قه له م ره ساس
pencil_ sharpener	قه له م تیژکه ری گه وره
pen_ box, pen_ case	قه له مدان
pencil_ knife	قه له م بر، قه له م تراش
rubber	لاستیکی ره شکردنه وه
ruler	راسته، مه سته ره
servant	به رده ست

teacher	مامۆستا
	پێویسته قوتابی واتای ئەم وشانه بزانی:
letters	پیتەکان
phrases	گریه‌کان
sentences	رسته‌کان
words	وشه‌کان
	ئەم کردارانه له قوتابخانه هه‌ن :
drawing	وینه‌کێشان
learning	فێربوون
listening	گوێگرتن
painting	بۆیه‌کردن
playing football	تۆپانی‌کردن
playing ping_pong	یاری تۆپی‌سه‌رمیز
playing tennis	یاری تیڤس
playing chess	یاری شه‌تره‌نج
speaking	قسه‌کردن
teaching	فێرکردن، وتنه‌وه
writing	نووسین

midnight	نيوه شهو
morning	به يانی، سبه ينان
night	شهو
noon	نيوران، سه عات دوازده
sunset	کاتی رۆژئاوا
sunrise	کاتی رۆژه لات
sunny	رۆژله دهه، هه تاو
thunder	بروسکه

U

Universe

گهردووناس

astronomer	گهردووناس
astronomy	گهردووناسی
circuit, orbit	فهلهك، خولگه
earth	زهوی
fountain	کانی
ground	زهوی
Heaven, sky	ئاسمان
Lunar eclipse	مانگ گیران
mars	مه ریخ
moon	مانگ
planet	هه ساره
river	رووبار
Saturn	هه ساره ی گه رۆکی سه حه ر
solar eclipse	رۆژگیران
star	ئه ستیره
spaceship	که شتی ئاسمانی

stream

جۆگه

sun

خۆر

telescope

تېلېسكۆپ

waterfall

تاشكە

V

Vegetables

سەوزەوات

asparagus	رئواس
cabbage	كەلەم
carrot	گىزەر
celery	كەرەوز
courgettes	كودى، كولوكە
cucumber	خەيار، ئاروو
eggplant	باينجان
garlic	سیر
green beans	فاسۇلىيە تەر
lettuce	خاس
mushroom	كوارك
onion	پىياز
green onion	تەرە پىياز
pepper	بىبەر
potato	پەتاتە
rhubarb	رئواس
spinach	سپىناخ
tomato	تەماتە

W

Weather

كەش و ھەوا

cloudy	ھەوراوی، بەھەور
cold	سارد
foggy	تەماوی
hot	گەرەم
lightning	بروسکە
rainy	باراناوی
snowy	بەفراوی
stormy	گەرەدەلولاوی
sunny	رۆژ، خۆر
thunder	بروسك، ھەورە تریشقە
warm	گەرەم
windy	بەبا

X

X-rays

تیشک

alpha rays

تیشکی ئه لفا

beta rays

تیشکی بیتا

delta rays

تیشکی ده لتا

gamma rays

تیشکی گاما

radiography

وینه گرتنی تیشکی

radiographer

وینه گری تیشک

ultraviolet

تیشکی سه روو بنه وشه یی

x-rays

تیشکی ئه کسا_ تیشکی سینی

Y

Year

سال

Any year has twelve months

هر سالیک دوازده مانگی هه به

in English can be listed as follows

له ئینگلیزیدا مانگه کان ئاوا ریژ ده کرین:

January	کانونی به که م
February	شویات
March	ئازار
April	نیسان
May	ئایار
June	حوزهیران
July	ته موز
August	ئاب
September	ئه یلول
October	تشرینی به که م
November	تشرینی دووه م
December	کانونی به که م

year	سال
yearly	سالانه
year to year	سال بۆ سال
leap year	سالى پر
emigration year	سالى كوچى
kurdish year	سالى كوردى

*****:*****

Z

Zoo

باخچەى ئاژەلان

zoology

گیانەوەر زانى، گیانەوەر ناسى

zoologist

گیانەوەر ناس

ئەم گیانەوەر انە لە باخچەى ئاژەلان ەن :

bear

ورچ، مورچ

camel

حوشتر

deer

مامز، ئاسك

elephant

فیل

fox

رئوى

giraffe

زەرافە

gorilla

گوریللا

hippopotamus

ئەسپى ئاوى

kangaroo

كەنغەر

lion

شیر

monkey

مەيمون

rhinoceros

كەرکە دەن

seal

سەگى دەريا

tiger

پانگ

whale

نههنگ، حوت

wolf

گورگ

zebra

که ره کیوی

References

1. Aljawhary, A. *Dictionary of Religious Term*. 2003.

2. Nakata, R et al. *Picture Dictionary*. 1999.

۲- سه‌لام ناوخۆش ، فه‌ره‌نگی ئۆكسفوورد ئینگلیزی - كوردی
. ۲۰۰۶ .

۴- سه‌لام ناوخۆش ، فه‌ره‌نگی ئۆكسفووردی كوردی - ئینگلیزی
چاپی ته‌هران ۲۰۰۶ .

۵- منیر البعلبکی ، المورد عربی-انگلیزی ، ۲۰۰۵ .

۶- وه‌رگیترانی قورئانی پیروژ به‌ئینگلیزی .

۷- هه‌ژار موکریانی ، وه‌رگیترانی قورئانی پیروژ